

33 ste jaargang nr. 1

januari/februari 1981.

DE NIJDAMSTRA TYNGE

PERIODIEK VOOR DE GESLACHTEN
NIJDAM, NIEUWDAM, VLEER, WIJNIA

NIJDAMSTRA

Orgaan der Nijdamstra-Stichting

E.W.A. Kamperdijk: Gezien de gemiddelde weersgesteldheid lijkt het gewenst alle toeristencentra in ons land van overkappingen te voorzien.

(VU - Amsterdam)

FINANCIEEL JAAROVERZICHT OVER HET JAAR 1980.

Inkomsten:

Abonn.-gelden	f. 1.755,00
Donaties/kontributies	f. 435,00
Vrijwillige bijdragen	f. 702,91
Renten	f. 19,06
Ex Reservefonds	f. 138,03
	f. 3.050,00

Uitgaven:

Drukkosten Nijd. Tyng	f. 1.330,56
Verzendkosten idem.	f. 961,85
Drukwerken	f. 429,83
Reiskosten	f. 115,00
Kontributies Geneal.inst.	f. 80,00
Porti/telefoon	f. 132,76
	f. 3.050,00

Voor het eerst in het bestaan van onze familie-vereniging moesten we eens ons reservefonds aanspreken, weliswaar niet veel, dankzij de giften, waarmee vele leden hun kontributies verhoogden en wel tot een bedrag van zegge en schrijve f. 702,91.

Een woord van dank aan deze weldoensters en weldoeners is hier dus wel op zijn plaats.

Gezien deze situatie, temeer daar het TOTAAL aan druk- en portiekosten van ons orgaan de kontributies en abonnementsgelden teboven gingen, besloot het Bestuur de jaarlijkse bijdrage te brengen op f. 16,00 en hopen hiermede in 1981 alle nodige uitgaven te kunnen doen.

Aan enkelen is deze NOODZAKELIJKE prijsverhoging blijkbaar ontgaan door het hanteren van het oude tarief, zodat ondergetekende hierop schriftelijk moet ageren, wat ONNODIGE kosten ten gevolge heeft, waarvan alleen de P.T.T. profiteert.

Aan allen, die zo vlot de acceptgirokaart hebben verzonden, MIJN OPRECHTE DANK!!

De Penningmeester.

FAMILIEBERICHTEN

Tankber en wûnderlik bliid binne wy mei de berte fan ús jonkje en bruorke
MARTEN JORIS,

Joris en Tjitske Wijnja-Postma, Sijke Janny, Teatske Hiltje, Marian Jacoba,
Warkum, 26 desimber 1980, Lange Leane 3.

— * —

Heden ging na een kortstondige ziekte zeer onverwacht van ons heen, onze
lieve man, vader en grootvader **PIETER BRINKS**, op de leeftijd van 67 jaar,
geliefde echtgenoot van **Henny van Es**,
Eelde, 3 januari 1981, Kosterijweg 22, H. Brinks-van Es.

FAMILIENIEUWS

Transport- en Kraanverhuurbedrijf Nijdam B.V. Groningen.

„Niet kletsen maar doen”. Zo karakteriseerde de Groninger wethouder
A. Barmentloo de zakelijke aanpak van de fa. Nijdam bij de opening van
de nieuwbouw aan de Peizerweg.

In het nieuwe pand dat „Transport Terminal” wordt genoemd, pakt Nijdam
diverse nieuwe activiteiten aan.

Het bedrijf is in de 45 jaar, sinds de oprichting, stormachtig gegroeid.
Een felicitatie op z'n plaats.

OBITUARY

Enige tijd geleden ontving ik van neef Wienia te Driebergen een fotogra-
fische afdruk van het overlijdensbericht van wijlen Yme Winia, Canada,
voornaam daar verandert in James.

Ik meen er goed aan te doen de advertentie in ons familieblad alsnog op
te nemen. Ook met het oog op dat er zoveel familieleden en „Hollanders”
in dat land verblijven.

Redactie.

**MR. JAMES WINIA, Mr. James Winia of Newbury and formerly of Wards-
ville,** passed away at the Four Countries General Hospital, Newbury on
Tuesday, September 16, 1975. He was born in Harlingen Holland, 77 years
ago. He is survived by his wife the former **Hilda Haringa**; 3 sons, Ulbe
(Elmer) of Newbury, Minne of Holland and Simon of British Columbia and
6 daughters; (Gertie) Mrs. John Van Veen of London, (Ann) Mrs. John May-

nard of Bothwell, (Theresa) Mrs. Roelof Ganzeboer of Elora, (Pietje) Mrs. Lorne Haskell of Newbury, (Jane) Mrs. John Czencz of London and Miss Hilda Winia of Newbury. Also surviving are 35 grandchildren. Funeral services were conducted from the Fred H. Robinson Funeral Home, Bothwell on Friday, September 19th at 2 p.m. with Rev. Charles A. MacDonald of St. John's Presbyterian Church, Wardsville officiating. Interment was in the Bothwell Cemetery. Casket bearers were relatives; Julien Winia, John Maynard, Lorne Haskell, John Van Veen, Roelof Ganzeboer and John Czencz.

ATTENTIE.

Wie kan mij het tegenwoordige adres opgeven van:
R. en J. van Es-Hofman, v/h Kanaalweg 23, De Punt.
Even een briefkaartje s.v.p.

De Voorzitter.

GENEALOGIE.

Door plaatsgebrek eindigde in vorig nummer bovenstaand onderwerp nogal abrupt. Ondanks dat kleine stukje genealogie kreeg ik evenwel van neef Wijnia uit Emmen aanvullende gegevens, welke ik volledigheidshalve gaarne vermeld, maar moet dan wel met voorgaande (9e) generatie beginnen. Op pagina - 479 - van deel V van Het Nijdamstra Boek komt het huwelijk voor van:

TJIPKE SYBRENS WIJNIA en GEERTJE LOOYENGA met hunne nazaten:

– IX – 1809 – BOUKJE,	geb. 7.08.1892 te Winsum (Fr.), overl.
29.04.1957. Zij huwde met PIETER
CNOSSEN , boer te Sneek, geb. 29.02.
1892, zoon van Pieter Cnossen en
Maria Roze van Venema thoe Kingma
Douma.
– IX – 1810 – PIETERTJE,	geb. 27.08.1895 te Franeker, overl.
3.12.1925 te Siegerswoude, was onge-
huwd.
– IX – 1811 – ELISABETH,	geb. 8.05.1897 te Franeker, overl.
25.04.1955 te Bolsward, was eveneens
ongetrouwd.
– IX – 1812 – SIEBREN,	geb. 8.05.1897 te Franeker, volgt.
– IX – 1813 – PIETER,	geb. 16.04.1900 te Franeker, overl.
23.01.1980 te Koudum, ongehuwd.
– IX – 1814 – WIEGER,	geb. 30.08.1901 te Franeker, volgt.
– IX – 1815 – WIJBE,	geb. 2.04.1903 te Franeker, volgt.

- IX – 1816 – **JACOB**, geb. 21.09.1904 te Workum, ongehuwd, Schweizer te Wüschheim über Euskirchen (W.D.), thans te Rien.
- IX – 1817 – **TJITSKE**, geb. 11.07.1906 te Workum, overl. 15.05.1923 te Siegerswoude.

Zie vervolgens pagina - 79 - van de Tyngje, september/oktober 1980.

SIEBREN TJIPKES WIJNIA woont momenteel te Ytens. Zijn vrouw **BOUKE PIETERS VOLKERS** overleed 28 april 1980 aldaar. De jongst geborene was geen Sytse, maar **SIEBREN**, genoemd naar zijn vader.

- X – 1814 – **WIEGER Tjipkes WIJNIA** trouwde 15.06.1933 te West-Terschelling met **VROUWTJE BAKKER**.

Betreffende de kinderen het volgende:
JANNY TJIKKE,

geb. 30.01.1936 te Heerde, huwde **I JAN BAAS** te Berkel (Z.H.), zoon van Albertus Baas, geb. 12.07.1891 en Willempe van Dijk, geb. 4.10.1896. Zij hertrouwde **II JOHAN PAUL SCHULZ**, geb. 21.07.1921, Dr. in de Biologie, zoon van Martin Gustav Adolf Schulz, geb. 21.12.1894 en Adriana Henriette Elisabeth Kessler, geb. 29.10.1892. Dit echtpaar woont in Deventer. geb. 16.09.1937 te Heerde, volgt. geb. 5.01.1941 te Leiden, ongehuwd, onderwijzeres van beroep, wonende te Weesp.

TJIPKE WIEGER,
GEERTJE WILLEMINA,

WILHELMINA LOBKE,

geb. 15.11.1943 te Moerkapelle, was onderwijzeres te Groningen, huwde **GEERT HORSTMANN**, geb. 5.07.1942 te Valthe, Hoofdinspekteur van Politie te Haren(Gr.), zoon van Willem Horstmann en Gepke Heslinga.

PETRONELLA JULIANA,

geb. 5.10.1948 te Dantumawoude. Is ook onderwijzeres geweest (in Elburg). Ze huwde **ROMKE DE VRIES**, geb. 18.09.1946 te Garijp, zoon van Hendrik de Vries, geb. 24.01.1907, overl. 28.03.1973 en Janke Zanstra, geb. 7.10.1919.

- X - 1815 - **WIJBE TJIPKES WIJNIA**, geb. 2.04.1903 te Franeker, overl. 2.05.1979 te Amsterdam, was oorspronkelijk boer en later werkzaam bij de plantsoendienst te Amsterdam. Hij was gehuwd met **JANKE DIJKSTRA**. Nadere gegevens ben ik nog wachtende van een zoon, die in Montfoort verblijf houdt.

Zie verder de in uw bezit zijnde genealogie van **ZOON VAN FOEKE SIJBRENS WIJNIA EN KLASKE LOLKES VAN DER WAL**, etc., etc., wat hierop aansluit.

UIT HET REGISTER DER DOPELINGEN.

Indertijd heb ik al eens een artikeltje geschreven hoe een vondeling aan een naam komt. Zo komt in het doopboek van Gieten de volgende doopakte voor:

„1760. Den 27 july is gedoopt een vondeling voor de deure van Jan Jacobs op Gieterveen gevonden den 18 May 1760, welke waarschijnlijk van een vrouw, die voorgaf uit de Peekel te zijn op Zuitlaarder Veen geboren is, en welke van de Diaconijen van Zuitlaren en van Gieten volgens sententie van de Heeren Drost en Gedeputeerden moet opgebragt worden, is genaamd: **CYRUS LAARENGIET**”.

Waar de predikant de voornaam vandaan heeft getoverd is voor mij een raadsel. Cyrus was namelijk de stichter van het Perzische Rijk omstreeks 500 voor Chr. Laarengiet lijkt mij een samenvoegsel van Zuitlaren en Gieten. Er zijn meer namen, die van plaatsnamen afgeleid zijn.

Ook naamswijzigingen komen voor.

19 april 1800 laten de echtelieden S.J. van Royen en Grietje Berends Drijber te Vledder een kind dopen en noemden dit: **ISAAC ANTONI SOETENS!**

13 juni 1742 laat het echtpaar Jan Mouwen en Meje Jans Bennink een kind dopen en gaven hieraan de naam van: **ROELOF OOSTINGH!**

Op 3 september 1780 werd te Koevorden **ANTHONY I' ESPERANCE** gedoopt als zoon van Anthony du Pont en Lecretia Cornelia Bols.

„Sneupen” is toch wel een interessante bezigheid.

VOORHEEN DEED MEN OOK AAN GENEALOGIE!!!

In een antiek boekje: „Alle gedichten van Jan Vos”, deel I, komt op pagina 477 het volgende vers voor:

„Stamboom ten huize van den Edelgestrenghe Heer Advokaat P. van der Gracht.

Wat Huis dat luister zoekt, dit hoeft ze niet te raapen:
Want deze stamboom blinkt dwars door een lange nacht
Van Jaaren, als de star in 't midden van haar waapen.
Niet heerlijker dan een loffelijk geslacht
Een goede wortel past een stam met braave telgen
Hier vindt men mannen die 't gemeen van Amsterdam
Behoeden, door hun raadt, voor laagen en verdelgen
Zoo leeft men bij het volk, zoo bloeit en pronkt de stam
Der Smitten, Hulftens, ja van Hoorns en van der Grachten
Een vaste stamboom pronkt tot luister der geslachten”.

Jan Vos, toneeldichter leefde namelijk van 1620 tot 1667.

Dat men toen ook al aan afstammingsonderzoek deed, bewijst m.i. wel dit dichtstuk.

C.S..

Zie „Tynge” september/oktober blz. 67.

HET PIEREMENT (2).

Men heeft de mond vol, tegenwoordig, van gemeenschapskunst, men wil het volle begrip van schoonheid bijbrengen op volksuniversiteiten en cursussen. Alles goed en mooi, maar de spontane schoonheid, die uit het hart van het volk is geweld, dringt men terug. Het pierement uitstoten, staat gelijk met het verbieden van concerten.

Als de metalen stem zingt, bewogen, hoge fluitende klanken uitdeinen over de stad, dan is er een bezielend middelpunt dat in het volk ontstaat. Dikwijls wordt er meegelopen om te blijven in de liefelijke klanken van het pierement. Een keur van leutige meelopers vergezeld de meedraaiende stoet. Zo wordt het pierement èn door zijn muziek èn door hulpvaardigheid die het uitlokt een schat van romantiek.

Ik wil u nog iets vertellen over de orgeldraaijer stand:

Er zijn wel gevallen, waarin het beroep overgaat van vader op zoon, maar meestal ontvangt het zijn nieuwe karakter uit de vrije maatschappij. Uit de jongens, wien de muziek liever is dan toonbank, schaaftank of kantoorstoel en ook wel uit de meelopers, die meedraaiers worden en daarna meedraaiers

in vaste dienst.

Om een pierement te bespelen op de openbare weg, daarvoor heeft men vergunning nodig, een vergunning, die in de gemeentelijke vergadering is geregeld.

Een van de mannen, die meeloopt is de vaste draaiër. Hij is de vergunninghouder en is voor de gehele zaak verantwoordelijk. Meestal heeft hij een mannetje in zijn dienst, die hij betalen moet.

De verdiensten zijn in de regel niet hoog.

De orgelhuur moet aan de verhuurder worden voldaan en dan blijft er in de regel niet veel meer over.

In vroegere jaren kwamen er wel eens extra voordelige tijden voor, maar het schijnt wel of de radio de draaiorgels verdringt en zijn verdiensten achteruit zet. Wie geeft er een cent voor een bedrijf als de orgels in grote steden, in gedeelten van de stad verboden zijn? Men schijnt er op bedacht, het aantal vergunningen in te krimpen.

Het uitstervings-systeem doet zich niet alleen gelden in de beperkende bepalingen der verordening, het wordt ook actief, doordat de handhavers der orde, blijkbaar last krijgen met het straatverkeer en de vreemdeling ziet en hoort niet alles wat er te zien en te horen valt. In het vertrekje van de orgeldraaiër hangt in de regel een reusachtige foto van het pierement.

Ze wonen er rustig, maar de inkomsten zijn niet groot. De wijk waar ze mogen spelen wordt steeds kleiner.

Het is zwaar werk dat draaien. Je moet er aan gewend zijn. Wanneer de orgeldraaiër zo'n hele dag gedwaald heeft, de ganse stad door en aldoor staan draaien, dat valt niet mee. Maar de orgeldraaiër vindt het prachtig werk, het werk dikwijls in weer en wind, het pierement te bespelen.

Van aangezicht tot aangezicht te staan met „volk bij de weg” dat is voor ons „burgers” meestal een hard gelag. In onze fauteuil kunnen wij zo genoeglijk dromen van de romantiek van het orgeldraaiersbestaan. Wij kunnen niet alle dingen constateren van hun leven.

Hoe zou dat ook bij een zo grote gevarieerdheid van menselijke typen als juist in deze categorie te vinden is.

Wij „burgers” willen het onderscheid handhaven tussen onze orde en hun wanorde, ook al bekopen wij dan die met een behoorlijk stuk van onze levensvrijheid. Wij willen de zwerver in ons niet kennen en daarom is het zo moeilijk te staan met „volk bij de weg”.

Wij dragen hun verantwoordelijkheid. Zie de ogen van de man, let op de strak gesloten mond. Wie met behulp van enkele aanwijzingen zijn aandacht richt, zal bemerken dat het leven van de orgeldraaiër en van ons, een leerboek is, een levensroman.

Verrassende ervaring met een kleine tuinvijver.
Jan Tanis en Foppe Tanis-Nijdam — Villecroze (Frankrijk)
vervolg van blz. 95 van het decembernummer.

De wespen drinken nu vooral op hete dagen veel water, maar spugen dat bij hun nest weer uit en waaiëren dan met de vleugels om het 'papier' vochtig en soepel te houden. Dat konden we vorig jaar mooi zien, omdat verscheidene nesten tegen de overdekking van ons terras bevestigd waren. Dit jaar hadden we veel minder van die bouwsels onder ons afdak, maar vreemd genoeg was het aantal veldwespen dat op de vijver afkwam wel het honderdvoudige van verleden jaar. Dat ze zo op stilstaand water gesteld waren verbaasde ons niet: de wespen kunnen wel op het water zitten, maar alser stroom of wind staat gaan ze gemakkelijk onder en verdrinken dan onherroepelijk. Maar waar zaten hun nesten? Dat bleef een open vraag voor ons tot in oktober. We kregen toen een 'monsieur' aan de deur die zich uitgaf voor milieubeschermer en zich onder meer bezig hield met de verdelging van schadelijke insecten. Hij vroeg ons het huiste mogen zien en we toonden hem alle vertrekken inclusief de vliering, waar we vrijwel nooit komen, omdat we die alleen gebruiken voor het opbergen van zaken die we zelden gebruiken. En daar werd ons wespenraadsel opgelost: er zaten niet tien - maar honderdtallen nestjes tegen de dakpannen aan. De wespen konden gemakkelijk tussen de dakpannen door in en uitenvonden daaronder niet alleen een ideale beschutting, maar ook een betrekkelijk koele omgeving. Komisch was nog dat de milieu-mijnheer zich haast de haren uit het hoofd rukte van schrik bij de aanblik van deze wespenstad en ons voorspelde dat ze de dakspanten zouden ondermijnen voor hun nestbouw met het gevolg dat we binnenkort letterlijk geen dak meer boven ons hoofd zouden hebben. Hij stelde voor de wespen voorgoed uit te roeien met een systeem dat niet meer zou kosten dan een kleine zesduizend gulden. Als bioloog moest ik om dit verhaal inwendig wel lachen, want niet alleen is alle houtwerk dat hier in de huizenbouw wordt gebruikt van te voren geïmpregneerd met middelen tegen termieten, houtworm enz., maar ik meende ook te weten dat mijn wespen niet bij voorkeur droog en hard hout voor hun eigen woninkjes uitzochten. Bij nadere controle bleek dan ook dat de beestjes nog geen splintertje van ons dakhout hadden gebruikt en het gladde milieu-mannetje dat ons niet erg zuiver op de graat leek zag een fikse order aan zijn neus voorbijgaan. Onze vriendelijke, geel-met-zwarte gezellen zullen we in ere houden; steken doen ze je alleen als je er per ongeluk op eentje gaat staan en geef ze dan eens ongelijk? Met hartelijke groeten van de groenrokken en vliesvleugels.

LEVEN IN DE PROVENCE - 10

Jan Tanis — Villecroze

Zoals beloofd dus deze keer iets meer over de broedvogelatlassen van Nederland en Frankrijk. Zij zijn zo opgesteld dat van alle in het desbetreffende land broedende vogels op één pagina een kort overzicht over het voorkomen van die vogel staat en op de pagina ernaast een verspreidingskaart. Zo komen per land alle vogels, waarvan het broeden bekend of mogelijk is, aan de beurt. Een eerste verschil tussen beide atlassen vindt men in de kaartjes. In de Nederlandse heeft men die verdeeld in blokken van $5 \times 5 \text{ km}^2$, in de Franse van $20 \times 27 \text{ km}^2$. Daardoor geven die uit de eerste een veel gedetailleerder verspreidingsbeeld, wat een duidelijk voordeel is. Begrijpelijk is dat echter wel, want niet alleen is Frankrijk vele malen groter en veel minder dicht bevolkt, maar ook relatief is het aantal vogelwaarnemers veel geringer, want liefhebbers van wilde vogels en natuurbeschermers in het algemeen zijn er dun gezaaid. Belangstelling voor vogels vindt men daar, evenals bijvoorbeeld in België, Italië en Spanje, hoofdzakelijk bij de jagers, die de vogels schieten of op andere wijze vangen voor culinaire doeleinden. Dat verschil in waarnemingsinsentiteit valt mij vooral duidelijk op, omdat ik momenteel meewerk aan een Franse atlas over de vogels die hier de winter doorbrengen, een project, waarmee men ook in Nederland bezig is. In Nederland kun je voor dergelijk onderzoek rekenen op een team van medewerkers, bekwaam en enthousiast, die een 'blok' van 25 km^2 voor hun rekening nemen. In mijn omgeving is het tekort aan dergelijke waarnemers zo groot dat ik gedwongen ben drie stukken van $20 \times 27 \text{ km}^2$ bij te houden, niet minder dan 54.000 ha. dus. Het spreekt vanzelf dat zoiets voor één waarnemer in een tijdsbestek van $2\frac{1}{2}$ maand (december - half februari) een onmogelijke zaak is en dat het noodgedwongen tot steekproeven blijft, waardoor de tenslotte uit de bus komende lijsten allerm minst volledig zijn. Ik heb dat gemerkt bij de controle van mijn eigen broedtijdwaarnemingen in vergelijking met de publicatie over het gebied om Salernes in de atlas. In drie seizoenen vond ik bij de zestig voor deze omgeving vermelde broedvogelsoorten dertig andere, waarvan sommige zelfs talrijk waren en in mijn eigen tuin broedden. Een aanvulling van 50% dus en dat is lang niet mis. Het voornaamste euvel van de Franse atlas is duidelijk dat hij lang niet volledig is. Ongetwijfeld kan een tweede druk hierin belangrijke verbetering brengen. Natuurlijk zijn er, vooral in het Noorden, streken die beter onderzocht zijn, maar ook in de moeilijk toegankelijke bergstreken zijn zeker heel wat soorten over het hoofd gezien. Daarmee vergeleken zijn de opgaven in de Nederlandse atlas op een haar na perfect; ook dat heb ik weer kunnen nagaan door mijn eigen gegevens over streken waar ik zelf veel onderzoek gedaan heb (Waddengebied, Zeeuwse delta, Biesbosch, delen van Brabant, Limburg en Utrecht, de Hollandse duinstreek) te vergelij-

ken met wat de Nederlandse atlas vermeldt. De Nederlandse atlas onderscheidt zich ook door het gebruik van beter papier, fraaiere illustraties en uitgebreider teksten (één vogel per bladzijde, in de Franse twee). Daarbij komt, dat er door de vele gegevens mogelijkheden waren ook schattingen over de totale aantallen van de Nederlandse broedvogels te geven, wat in Frankrijk maar voor enkele soorten haalbaar was. Die Nederlandse schattingen zitten er wel eens naast: Volmaakt is zo'n onderzoek, waarbij honderden mensen betrokken zijn nooit, maar ik vind het toch een voordeel dat men ze heeft opgenomen, want men krijgt in elk geval een redelijke benadering van de aantallen en, vooral als het zeldzamere soorten betreft, zijn die aantallen meteen een waarschuwing: Mensen opgelet, deze soort dreigt uit te sterven laten we tijdig ijveren voor maatregelen om haar voor onze avifauna te bewaren. Zeer zeker niet overbodig in een zo dichtbevolkt land met sterke aantasting van diverse leefmilieus.

In beide landen heeft het vooronderzoek voor de publikatie 5 jaar geduurd (Frankrijk 1970-1971 en Nederland 1973-1977). In verband met reeds genoemde factoren hadden de Fransen misschien beter nog enkele jaren langer kunnen inventariseren. Toch heeft Het Franse boek ook enkele voordelen ten opzichte van het Nederlandse. Men heeft hier namelijk gebruik gemaakt van de kaarten van het Institut Géographique National (IGN), schaal 1 : 50.000, die overal regionaal in de boekhandels te koop zijn en waarin bovendien de voornaamste plaats in de regio vermeld staat. Dit vergemakkelijkt de controle door elke liefhebber bij het uitzoeken van welke soorten er in zijn omgeving voorkomen. De Nederlanders hebben moeilijk te verkrijgen stafkaarten gebruikt, overigens op dezelfde schaal. Zowel de Franse als de Nederlandse kaarten zijn genummerd (de Franse met gewone en Romeinse cijfers, de Nederlandse met een combinatie van letter en een getal) en de Fransen hebben ook die nummers in hun kaartjes opgenomen. Die zijn wel erg klein; men heeft een loep nodig om de plaatsnamen te lezen, maar dat kon moeilijk anders: Bij grotere kaarten zou het boek veel te dik en te duur geworden zijn. Maar men heeft dat ondervangen door achterin de kaart met blokindeling nog eens vergroot over twee pagina's verspreid op te nemen. Dit alles bevordert de overzichtelijkheid. Wie in de Nederlandse atlas bijvoorbeeld wil nazoeken welke vogelsoorten op, laten we zeggen Terschelling voorkomen, heeft weinig moeilijkheden, omdat de eilanden er in het geografische beeld van Nederland gemakkelijk uitspringen. Maar wie zegt: Welke vogels kan ik in de omstreken van Esch (N-B), Ruinerwold of Murmerwoude, ik noem maar een paar voorbeelden, vinden moet geheid detectivewerk verrichten en gaan passen en meten met een lineaal en een duidelijke atlas. Het zou aanbeveling verdienen om in een volgende druk althans wat vaste trefpunten, zoals grote steden e.d. in de kaarten op te nemen. Even terzijde: Hetzelfde geldt voor het overigens bewonderenswaardige werk dat in Friesland op dit gebied verricht is en resulteerde in het driedelige werk 'Vogels in

Friesland' (1976-1979) dat verschillende natuurliefhebbers van de Nijdamstra-familie in deze provincie ongetwijfeld bekend zal zijn. Alle kritiek neemt niet weg dat de enorme inzet voor het samenstellen van deze boeken veel bewondering verdient en wie weet hoeveel energie en inspannend waarnemingswerk hiermee gemoeid is, nog afgezien van het feit het hele onderzoek te coördineren en tot een leesbaar en informatief geheel te maken, komt zonder meer tot de conclusie dat er magistraal werk van onschatbare waarde is verricht. Niet alleen voor de vogels zelf, maar ook, zij het indirekt, voor natuurbehoud en -beheer en voor alle vogelliefhebbers en -beschermers. Tot zover deze, wellicht wat theoretische inleiding tot mijn eigen ervaringen met het Franse vogelonderzoek en de opvallende verschillen tussen de vogelstand hier en die in Nederland die daaruit naar voren kwamen.

(wordt vervolgd).

Vervolg: Stoney Creek
blz. 71 - 72 september - oktober 1980 nummer
door nicht Geertje Wagenaar.

Verleden jaar zijn we naar de West-kust geweest, toen sliepen we steeds in Motels. Deze keer wilden we het wat zuiniger aanleggen. Kostte een Motel ons verleden jaar gemiddeld 26 dollar per nacht, staanplaats, water en elektriciteit heeft ons een gemiddelde van 6 dollar gekost. Een ander voordeel was dat we nu „thuis” konden eten, ook veel voordeliger dan in een restaurant. Koffiedrinken enz. en lunch deden we steeds bij één van de vele picnicplaatsen, die je overal langs de weg of er een klein eindje vanaf, aantreft. De eerste provincie die we zouden gaan bekijken was New Brunswick. We gingen daarvoor éérst door een paar staten van Amerika: New York, Vermont en Maine. Wat dáár ook een natuurschoon! Doel voor het eerste weekend was de „Bay of Fundy” in New Brunswick, de Atlantische provincies of de „Martiness” zoals ze hier veel genoemd worden, vormen een prachtig, uniek landschap. Niet alleen zijn ze als provincies buren, ze hebben ook dit met elkaar gemeen, dat „de explorers” en éérste emigranten, (of „settlers”) hier gingen wonen. Deze provincies worden dan ook wel de wieg van Canada genoemd, met New Brunswick de schilderachtigste provincie, maar ik zou niet graag een keus willen doen.

New Brunswick heeft 600 mijl kust. Er zijn veel toeristattracties zoals de langste overdekte brug ter wereld (1,282 voet). Een „magnetische” heuvel waar de auto's en fietsen bij op „free-wheelen”.

Grote rotsen die door het getij in de loop der eeuwen uitgehouwen zijn en waar we, bij laag getij door de grotten heen liepen. Dan heb je „reversing-falls”! Die gaan omhoog, ze komen dus terug. Dit als gevolg van een speling der natuur, die ook weer in verband staat met de eb en de vloed van de bay of Fundy. Die bay heeft een van de hoogste vloedstanden in de wereld.

Het verschil tussen eb en vloed kan 54 voet zijn vertelde men ons. Die vloed brengt naar schatting zo'n 100 billioen ton water in en uit de bay, 2 maal per dag en altijd 50 minuten later dan de dag ervoor. Men vergelijkte de uitgang van de baai met een trechter: breed en diep bij de ingang en nauw en ondiep aan het eind. De mond van de bay is ongeveer 50 mijl en het getij bestrijkt zo'n 13 voet.

Dan, 120 mijl verder is de baai maar 20 mijl breed en strekt het getij zich wel uit tot 50 voet. We hebben het goed kunnen bekijken op onze tocht langs de kust.

We lazen dat de geschiedenis van New Brunswick wel 3000 jaar teruggaat. Misschien wel 10.000 werd er aan toegevoegd. Wel ja, we zien niet op een paar duizend mijl.

Overgenomen uit „Epilepsie” De macht van het kleine Meer en Bosch.”

Om kort te gaan. . .

Het volgende verhaal is een wat vreemd verhaal. Het is zelfs de vraag of het in ons blad thuishoort. Met epilepsie heeft het niets te maken. Maar soms wil je een ingrijpende belevenis kwijt.

Het gebeurde een paar jaar geleden. Vlak achter Meer en Bosch staat het oude 17e eeuwse dorpskerkje van Heemstede. Op het terrein van de kerk werd een wijkhuis gebouwd en een bulldozer was bezig met het grondwerk. Er moest een bouwput gegraven worden. Men was daarmee nog niet zo lang bezig toen ik opgebeld werd of ik even wilde komen kijken. Er waren graven gevonden. (Ik was in die tijd ouderling - kerkvoogd).

In een paar minuten was ik ter plaatse. De bouwput lag achter een paar huizen via een doorgang bereikbaar. Het eerste wat mij opviel waren wat onge-regeld neergeworpen fietsen, kennelijk van schoolkinderen. Het was aan het

eind van de middag, ruim na schooltijd. Toen hoorde ik ook een lawaai van opgewonden stemmen, zoals je op een schoolplein hoort en op dat moment verscheen in de doorgang een jongetje van een jaar of tien met de fiets aan de hand. Onder de snelbinder zaten twee of drie grote beenderen, die duidelijk van menselijke oorsprong waren. Ze zagen er wat bruin en stoffig uit. Toen hij mij zag kijken, aarzelde hij even. Dit kán niet dacht ik, dit is absurd. Dit vind ik niet goed. „Breng onmiddellijk terug”, riep ik tegen hem, „ogenblikkelijk”.

En hij deed het ook. Ik er achteraan. Daar zag ik de half gegraven bouwput. De mensen die er werkten waren al naar huis, de graafmachine stond aan de kant. De kuil was niet meer te zien, omdat zich daarin de helft van de Heemstedse schooljeugd bevond, die als bezetenen aan het graven waren. Ieder werkte voor zich en sommigen hadden al heel wat schatten verzameld, een tastbare illustratie uit het biologieboek! Alles droog, stoffig en bruin. Ook waren er enkele schedels. En blijkbaar kwamen er steeds meer tevoorschijn. Het was al wat donker aan het worden, een sombere najaars dag om vijf uur 's middags. Alleen de kleurige jacks van de kinderen waren helder in de ondiepe kuil. Ik voelde mezelf erg kwaad worden. Omdat het maar doorging en omdat dat niet kón. Er was daar een zandhoopje en bij gebrek aan iets anders klom ik daarop en riep: „Ophouden en alles terug gooien in de kuil”, Er ontstond enige vertraging in het graafwerk. Men keek op. Ik riep het nog eens. Blijkbaar met zo veel overtuigingskracht, dat sommigen inderdaad het bevel opvolgden. Toen volgden anderen ook en de meesten begonnen af te druipen. Een kind kwam naar me toe en vroeg wie ik eigenlijk wel was en waarom dat niet mocht. Hoe kon ik dat zo gauw zeggen? Het enige wat ik wist aan te voeren was: „Omdat dat mensen zijn”. Dit was eigenlijk niet helemaal met de werkelijkheid in overeenstemming. Maar als in een flits had ik in al die brokken en resten de schare 17e eeuwse Heemstedenaren gezien die hier tevoorschijn kwamen, helemaal zoals ze geweest moeten zijn, met hun boezeroenen, hun petten en mutsjes, hun laarzen en broeken. Via een groot aantal plastic vuilniszakken die opgehaald zijn door de dienst van de begraafplaatsen hebben we ze een nieuwe rustplaats bezorgd. Het bleek later, dat het geen afzonderlijke graven geweest waren, maar een plek waar - misschien al eeuwen geleden - het toenmalige kerkhof geruimd was, aan de rand van het terrein van de kerk.

Aan het bovenstaande denk ik vaak terug, vooral misschien omdat die dorre beenderen opeens - net als bij Ezechiël - mensen voor mij werden.

Even Lachen

Vals goed - goed vals.

De dominee staat op de kansel en verkondigt zijn gemeente: „Niets dat vals is zal u goed doen”.

Z'n ogen gaan over de gemeenteleden in de kerk en hij vervolgt „begrijpt u dat”.

Een oude man staat op en zegt:

„Niet helemaal, mie tanden zijn vals en ik heb er niet anders dan plezier van”.

Voorzitter: T. Nijdam, Coornhertstraat 12,
8913 HK Leeuwarden.
telefoon 05100-22167

Secretaris-penningmeester: C. v.d. Schoot Azn., Heerenhage 205,
8446 DE Heerenveen,
telefoon 05130-24792.

LEDEN

H. Nijdam-Smit Boerhaavelaan 113, 9728LK
Groningen, tel. 050-253701.

K. Nijdam Talmahiem, Kamer 15, 8561 DE
Balk, tel. 05140-3033.

W. Wijnia Angelsloërdijk 225, Statenhoek,
7824 AH Emmen, tel. 05910-22068.

J. de Vries-Draaisma Joh. Winklerwei 445, 8915 EZ
Leeuwarden, tel. 05100-22621.

POSTREKENING

82 67 24

REKENING RABOBANK

gironummer 81 46 57,
rekeningnummer 32.64.308,
beide ten name van Penningmees-
ter Nijdamstra Stichting te
Heerenveen.

FAMILIEBLAD

"DE NIJDAMSTRA-TYNGE".
lid/abonnee f. 16,- per jaar.
(Vóór 31 maart betalen.) Half-
jaarlijks f. 8,- mits betaling
plaats vindt vóór 31 januari/juli.
Donateurs/leden f. 8,- per jaar.
Dezelfde voorwaarden als hierbo-
ven vermeld.

REDAKTIE

T. Nijdam, Coornhertstraat 12,
8913 HK Leeuwarden.

BIJ ONBESTELBAARHEID GAARNE RETOUR AAN: Coornhert-
straat 12, 8913 HK Leeuwarden. (zo mogelijk opgave van nieuw adres.)